

Beretning afgivet af Europaudvalget den 9. juni 2006

Beretning

om

tænkepausen og EU's fremtid

Indledning

Europaudvalgets beretning om tænkepausen om EU's fremtid indeholder tre dele. Del I beskriver baggrunden for tænkepausen og dens forløb i Danmark, herunder hvilke debatmøder og arrangementer, der har været afholdt, og hvilke holdninger og tilkendegivelser fra borgerne, som er kommet til udtryk i forbindelse med de forskellige arrangementer. Folketingets rolle i denne proces har først og fremmest været at lytte til borgerne.

Netop borgernes tilkendegivelser og holdninger er udgangspunktet for beretningens del II. Her formulerer Folketingets partier – med tænkepausens resultater in mente – deres syn på, hvordan EU skal udvikle sig fremover. Også i den forlængede tænkepause og det videre arbejde med EU's fremtid vil Folketinget inddrage den hidtidige tænkepauses resultater som centrale pejlemærker for budet på, hvor EU skal bevæge sig hen.

I beretningens del III er gengivet forslag til vedtagelser fra forespørgselsdebatten i Folketinget den 31. maj 2006 om den fremtidige udvikling i EU.

Europaudvalgets beretning om tænkepausen vil blive fremsendt til statsministeren forud for Det Europæiske Råd i juni 2006, hvor det hidtidige forløb af tænkepausen skal debatteres og den videre proces tilrettelægges.

Som opsamling på tænkepausen har Folketinget udgivet en rapport over aktiviteter i tænkepausen. Endvidere er der udarbejdet en rapport fra Europahøring 2006 i Odense. Rapporterne kan læses på <http://www.euo.dk>

Del I – Tænkepausen om EU's fremtid – debatten i Danmark

Det Europæiske Råd besluttede den 16.-17. juni 2005 at indlede en tænkepause om EU's fremtid som følge af det franske og nederlandske nej til forfatningstraktaten. Det Europæiske Råd opfordrede ligeledes medlemslandene til at iværksætte nationale EU-debatter med inddragelse af borgere, civilsamfundet, arbejdsmarkedets parter, de nationale parlamenter og politiske partier. Der var desuden enighed om at foretage en samlet vurdering af disse debatter og tage stilling til den videre proces på Det Europæiske Råd i juni 2006.

Mens ratifikationen af forfatningstraktaten i Danmark blev sat i bero, besluttede regeringen sammen med et bredt flertal i Folketinget at igangsætte en national debat med befolkningen om, hvordan fremtidens europæiske samarbejde skulle indrettes. Ansvaret for at organisere debatten blev forankret i Folketingets Europaudvalg. Det blev ligeledes aftalt, at Folketinget i maj 2006 ville afholde en forespørgselsdebat om

resultaterne af den danske EU-debat i tænkepausen og efterfølgende udarbejde en beretning herom til regeringen. Folketinget vedtog samtidig at bevilge ca. 17,5 mio. kr. til at gennemføre debatten.

Den danske debat i tænkepausen om EU's fremtid blev officielt indledt den 7. februar 2006, og der har i alt været afholdt en lang række arrangementer i perioden, og temaerne har spændt vidt, hvilket er beskrevet i Folketingets rapport herom af 18. maj 2006.

Rammerne for debatten blev under overskriften »Borgernes Dagsorden« fastlagt gennem et samarbejde mellem Europaudvalget og følgende 8 bevægelser og organisationer: Dansk Folkeoplysnings Samråd, Demokrati i Europa, Fagbevægelsen mod Unionen, Folkebevægelsen mod EU, Folkehøjskolernes Forening, JuniBevægelsen, Nyt Europa og Udfordring Europa. Hensigten med borgernes dagsorden har været at give et grundlag for borgernes drøftelser om EU's fremtid.

Fem spørgsmål har udgjort den tematiske ramme for aktiviteterne i tænkepausen: 1) Hvilke grænseoverskridende problemer, som Europa står over for, bør der lægges særlig vægt på at løse – og hvilken rolle skal EU spille, 2) hvilke problemer er de største i EU-samarbejdet, og hvordan kan de løses, 3) hvordan skal debatten om Europas fremtid og en evt. ny traktat organiseres for at sikre bredde, dybde og legitimitet, 4) hvordan styrker vi borgerdeltagelsen i EU og 5) hvor går EU's grænser.

Der har været afholdt debatmøder i mange dele af landet med arrangementer bl.a. på højskoler, i foreninger, på folkeuniversitet, i fagforeninger og på aftenskoler. Folketinget har selv i samarbejde med TV 2 afholdt en folkehøring på Syddansk Universitet i Odense, to faghøringer om henholdsvis EF-Domstolen og komitologi samt arrangeret et EU-ungdomsparlament. Herudover har borgerne under tænkepausen gjort stor brug af hjemmesiden på Folketingets EU-Oplysning.

Den danske EU-debat i tænkepausen blev officielt rundet af den 6. maj 2006 med et afslutningsarrangement på Holmen i København.

Del II – Politisk vurdering af tænkepausen og EU's fremtid

Et flertal i udvalget (V, S, KF, RV og SF) udtaler:

Vurderet på sine egne forudsætninger må den første del af tænkepausen – for Danmarks vedkommende – bedømmes som en succes, og partierne bag beretningen lægger vægt, at der fortsat føres en bred og grundig debat med befolkningen om udviklingen af EU – ligesom vi lægger vægt på at være lydhøre overfor de forslag, der kommer fra Kommissionen, Parlamentet og de øvrige EU-lande. Denne opgave kræver en fortsat debat med borgerne og en intensiv dialog mellem regeringen og Folketinget.

Resultatet af folkehøringen er – selv om man skal vogte sig for entydige konklusioner – holdningsmæssigt i god samklang med 5-parti-enigheden om »Politisk aftale om Danmark i det udvidede EU« fra den 2. november 2004. Heri er der ud over en detaljeret gennemgang over, hvordan Danmark skal håndtere en række bestemmelser i forfatningstraktaten, også beskrevet en række overordnede mål, som partierne bag aftalen deler. Det er afsnittet »En ny og aktiv dansk europapolitik« i aftalen af 2. november 2004, som kan findes i sin fulde tekst bagest i denne beretning, jf. bilag 1.

Efter de 5 partiers opfattelse er forslaget til en forfatningstraktat fortsat et godt grundlag for et mere åbent, demokratisk og handlekraftigt samarbejde i EU. Men uanset dette synes en afklaring om forfatningstraktaten at kunne komme til at tage lang tid.

Ventetiden bør ikke føre til handlingslammelse eller stilstand. Den bør tværtimod bruges til aktivt at øge åbenhed, demokrati, involvering, mere koordineret optræden fra EU udadtil og mere effektive politiske indsatser, der i praksis viser, at EU har visioner og vilje til at løse de store grænseoverskridende problemer, som bl.a. er beskrevet i den politiske aftale. Dette arbejde kan udmærket foregå på grundlag af Nicetraktaten og parallelt med, at der arbejdes videre med forfatningstraktaten.

Hvad angår åbenhed og demokrati vil Europaudvalget fremhæve, at det er indstillet på at åbne dørene for udvalgets behandling af EU-forslag og politikker og sikre, at regeringen indhenter Folketingets tilslutning tidligt i forløbet. Folketinget har desuden for nylig vedtaget, at Danmark skal arbejde for en obligatorisk registrering af lobbyister og offentlig adgang til listen over lobbyister.

Der kan gøres meget allerede på nuværende traktatgrundlag for at sikre større åbenhed og gennemsigtighed i EU. Forslaget om åbne rådsmøder kan gennemføres gennem en ændring af Rådets forretningsorden. Kommissionen kan påtage sig at offentliggøre – i forbindelse med fremlæggelse af sine forslag – en oversigt over de høringssvar, de har modtaget, og over de deltagere i eventuelle arbejdsgrupper, der har været inddraget i forberedelsen af forslagene.

Kommissionen vil i fremtiden sende sine forslag til de nationale parlamenter samtidig med, at de sendes til Råd og Parlament. Det er et godt initiativ. Men derudover ville det være fremmende, hvis Kommissionen ved større forslag indbød repræsentanter fra de nationale parlamenter til en orienterende gennemgang og drøftelse af forslagene umiddelbart efter, at forslagene er blevet sendt frem. Endelig er der grund til at fremme tanken om, at både Parlament og Råd får en betydeligt stærkere stilling over for vedtagelser i komité procedure (komitologien) vedrørende følsomme områder, der har stor betydning for sundhed og miljø. Et led heri er, at der kun kræves simpelt flertal i Rådet for at afvise forslag.

De 5 partier bag dette bidrag til beretningen vedtog den 31. maj 2006 følgende opfordring til regeringens linie på junitopmødet 2006:

V 81 vedtaget (af V, S, KF, RV og SF):

Folketinget finder fortsat, at forfatningstraktaten er et godt grundlag for det europæiske samarbejde, og bekræfter, at den politiske aftale af 2. november 2004 stadig udgør grundlaget for de fem partiers samarbejde.

Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde aktivt for forfatningstraktatens gennemførelse, idet man tager hensyn til resultaterne af medlemslandenes ratifikationsprocesser.

Folketinget noterer, at tænkepausen har givet værdifuld inspiration til dansk europapolitik og opfordrer regeringen til at fastholde muligheden for en bred EU-debat.

Folketinget opfordrer regeringen til parallelt hermed at arbejde for:

- åbne ministerrådsmøder om alle lovgivningssager,
- åbenhed og forenkling af EU's arbejdsgange, herunder offentlighed om lobbyisme,

-
- tidlig orientering af de nationale parlamenter,
 - fuld aktindsigt for EU-borgere,
 - styrkelse af EU-samarbejdet om klima- og miljøproblemer, bekæmpelse af terrorisme og organiseret kriminalitet, herunder menneskehandel, samt fremme af forskning, udvikling og uddannelse, vækst og beskæftigelse samt en mere effektiv fælles udenrigspolitik,
 - øget hensyntagen til miljø-, sundheds- og forbrugerbeskyttelse ved gennemførelse af det indre marked.

Vedtagelsen bekræfter – som det fremgår – den politiske aftale af 2. november 2004. Denne indeholder – ud over en detaljeret gennemgang af, hvordan forfatningstraktaten skal håndteres i praksis, også en række overordnede europapolitiske målsætninger, som er citeret nedenfor:

- Vi vil fortsætte indsatsen for åbenhed, nærhed og demokrati i EU. Traktaten bringer os yderligere et skridt i den rigtige retning. Det gælder bl.a. åbenhed omkring lovgivningsprocessen. Den nye traktats bestemmelser om en styrket rolle for de nationale parlamenter skal udmøntes i praksis, ligesom vi skal skabe de bedst mulige betingelser for at udnytte traktatens princip om at fremme borgernes deltagelse i det europæiske demokratiske liv. Vi vil tage og støtte initiativer, som kan bidrage til dette.
- Vi vil arbejde for at integrere EU-politikken mere systematisk i Folketingets arbejde, så Folketinget får bedre muligheder for tidligt at få indflydelse på EU-politikken.
- Vi vil arbejde for at styrke Europas konkurrenceevne. EU skal være med til at fremme vækst og skabe flere og bedre jobs, lige muligheder, en veluddannet kvalificeret arbejdsstyrke med særlig fokus på et velfungerende indre marked. Vi ønsker en øget satsning på forskning, udvikling og uddannelse, der blandt andet fremmer produkter og produktioner inden for områder som vedvarende energi, renere teknologi og anden miljøteknologi.
- Vi skal bruge EU til at fremme en økonomisk og socialt bæredygtig udvikling. EU skal anvendes til at sikre rammerne for de europæiske velfærdssamfund. EU skal herigennem styrke mulighederne for, at vi kan bevare den danske velfærdsmode. Indretningen af velfærdssamfundet vil fortsat være en national opgave.
- Vi skal bruge EU til at fremme en miljømæssigt bæredygtig udvikling gennem et målrettet arbejde for at løfte beskyttelsesniveauet i nuværende og nye medlemslande og for løbende at forbedre miljøkvaliteten. Vi vil arbejde for, at EU aktivt søger en ambitiøs aftale om reduktion af drivhusgasser, i god tid før Kyotoaftalens første fase udløber i 2012. Samtidig vil vi arbejde for at fremme anvendelsen af vedvarende energi i EU. Vi vil også arbejde for høj fødevarer sikkerhed og dyrevelfærd.
- Vi vil arbejde for, at EU påtager sig et større globalt ansvar. Vi ønsker en flerstrengt indsats, hvor vi anvender EU i arbejdet for fred, nedrustning og stabilitet, i styrkelse af demokrati, menneskerettigheder og den internationale retsorden, i forebyggelsen og bekæmpelsen af terror, i bestræbelserne på at skabe udvikling og bekæmpe nød og fattigdom i verden samt i den internationale miljø- og klimapolitik. EU skal også styrke den civile krisestyringskapacitet.

Vi skal målrettet understøtte EU's nabolandes ønske om et tættere samarbejde, herunder inddragelse i EU's programmer og adgang til EU's markeder i takt med fremskridt i landenes reformbestræbelser.

Samtidig noterer vi os med tilfredshed, at EU's sikkerheds- og forsvarsdimension udvikles i overensstemmelse med principperne i FN-pagten og på grundlag af traktatens præciseringer. Traktaten sætter rammerne for civile og militære operationer uden for EU's område. Dvs. aktioner på nedrustningsområdet, humanitære opgaver og redningsopgaver, rådgivnings- og bistandsopgaver på det militære område, konfliktforebyggende og fredsbevarende opgaver og kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse og stabiliseringsoperationer. Hertil kommer bidrag til bekæmpelse af terrorisme, herunder gennem støtte til tredjelands bekæmpelse af terrorisme på deres område. Traktaten fastslår, at NATO for Danmark og de andre stater, der er medlemmer af NATO, fortsat er grundlaget for det kollektive forsvar. Traktaten indebærer ikke skabelse af en europæisk hær og ændrer ikke ved regeringens og Folketingets eneret til at udsende danske tropper som fastsat i grundloven. Traktatens forpligtelse til forbedring af militære kapaciteter medfører ikke, at dette skal ske ved en forøgelse af militærudgifterne. Målet kan nås på anden vis. Det vil fortsat være medlemslandene, der selv fastlægger deres nationale forsvarsbudgetter. I den forbindelse erindres om, at det danske forsvarsforbehold bevares i den nye traktat.

Vi ser også gerne, at EU spiller en større rolle i indsatsen for at løse flygtningeproblemer og bekæmpelsen af ulovlig indvandring og grænseoverskridende kriminalitet.

Folketinget ønsker endvidere, at EU fremover styrker sin indsats for at skabe resultater, ikke mindst på følgende tre områder, hvor EU står over for store udfordringer:

EU skal øge indsatsen for at sikre borgernes tryghed og sikkerhed over for grænseoverskridende problemer. Derfor er partierne enige i, at fokus bør rettes mod konkrete tiltag til at imødegå grænseoverskridende problemer særlig vedrørende emner som miljøproblemer, terrorisme, organiseret kriminalitet, menneskehandel, energimangel og arbejdsløshed. EU's indsats på miljøområdet har samlet set været en succes, ikke alene til gavn for hele Europa, men også for Danmark. Denne succes skal forsættes. Der bør endvidere etableres en fælles energipolitik med øget fokus på energieffektivitet, vedvarende energi, øget forskning på EU-plan samt en styrket eksternt energipolitik, hvor en ambitiøs klimastrategi og større uafhængighed af importerede brændsler er i fokus.

En yderligere hovedopgave for EU i de kommende år er at bidrage til øget vækst og beskæftigelse samt ruste EU til globaliseringen. I den forbindelse bør EU fortsat udgøre et vigtigt redskab mod økonomisk nationalisme og protektionisme, samtidig med at EU's indre marked skal videreudvikles og EU's konkurrenceevne styrkes bl.a. gennem Lissabon-processen, der har til formål at styrke EU's vækst og beskæftigelse på bæredygtig vis – både i miljømæssig og social sammenhæng. I arbejdet med den fortsatte udvikling af det indre marked er det vigtigt, at forbrugernes interesser bliver sat i fokus, ligesom et højt niveau for fødevarerikkerhed og miljøbeskyttelse bør vægtes højt. I konfliktsituationer mellem det indre marked og miljø- og

forbrugerbeskyttelse er det vigtigt, at miljø- og forbrugerbeskyttelse prioriteres højt. Der skal endvidere satses mere på forskning, udvikling og uddannelse, og arbejdet på at skabe et reelt indre marked for viden skal intensiveres.

Endelig ligger der en stor opgave i at styrke EU's evne til at varetage europæernes interesser på den internationale scene. Dette arbejde skal Danmark bidrage til. Dette kræver, at Den Høje Repræsentants stab styrkes, at man drager fuld nytte af Kommissionens mange redskaber i udenrigspolitikken herunder især de handelspolitiske og udviklingspolitiske redskaber, at der sikres en mere effektiv koordination mellem Den Høje Repræsentant og Kommissionen samt en gradvis bevægelse mod en virkningsfuld fælles udenrigstjeneste. Endvidere skal medlemslandene udvise større vilje til at anvende flertalsafgørelser inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det kan indenfor de bestående traktater allerede i dag ske ved, at Rådet vedtager fælles »strategier«. Når sådanne strategier er vedtaget, er der mulighed for flertalsafgørelser om implementeringen af strategien.

Et mindretal i udvalget (DF) udtaler:

De sidste års EU-debat har ladet meget tilbage at ønske. Derfor er det godt, at EU har taget sig tid til en tænkepause. Tilhængerne af en forfatning for Europa har på den ene side forsøgt sig med en strategi om, at forfatningen ikke ville medføre de store ændringer, og har dog på den anden side fastholdt, at EU ville lide et kæmpe nederlag, hvis forfatningen faldt. Begge dele kan naturligvis ikke passe – og i dag, hvor forfatningen er død, ser vi, at skræmmebillederne endnu engang ikke holdt vand.

DF's modstand mod forfatningen er af visse blevet opfattet som tilslutning til Nice-traktaten. Intet kunne være mere fejlagtigt. Som ét af de eneste partier krævede DF Nicetraktaten til folkeafstemning. Dette var både en reaktion imod den markante opbakning, som traktaten fandt blandt de øvrige partier på Christiansborg, men også en grundlæggende indstilling om, at EU-traktatændringer altid skal ratificeres med befolkningens mellemkomst. Derfor møder forslaget om en minitraktat, der ikke behøver folkeafstemning, hovedrysten fra DF.

Desværre må vi konstatere, at ratifikationen af EU-forfatningen allerede er i fuld gang. EF-Domstolen har med sin dom 176/03 – og forventeligt med den kommende 444/05 – gennemført et søjlespring, hvor flertalsafgørelser nu kan anvendes på retsområdet, som det var planlagt i forfatningens art. 271. Og med EU's menneskerettighedsagentur er der taget et stort skridt mod implementeringen af forfatningens Charter om Fundamentale Rettigheder (del II). Denne delvise implementering af en forfatning, der i juridisk forstand er død og borte, er usmagelig. Årsagen til strategien er dog let at få øje på. Da både Frankrig og Holland for et år siden afviste EU-konventets forfatning, gik der panik i EU's ledere, og under påskud af en tænkepause er implementeringen så fortsat i andre EU-organer.

DF har fra start af modsat sig tanken om en forfatning for Europa. Og argumentet om, at EU er gået i stå, er med al tydelighed blevet dementeret af Kommissionen selv. I sin årsberetning fra sidste år skriver Kommissionen, at der alene i 2005 blev fremsendt 411 forslag til direktiver, forordninger, beslutninger og afgørelser. Dette kan næppe tages som udtryk for stilstand. Sandheden er da også, at den megen snak om effektivisering handler mere om at gennemføre den døde forfatning end om at skabe et godt samarbejde. Det handler om flertalsafgørelser. DF modsætter sig som udgangspunkt enhver tanke om flertalsafgørelser. Inden for de seneste år har Danmark oplevet en markant række af forringelser inden for fødevarer-, miljø-, sundheds- og

retssikkerheden. Det grænser vist til det enfoldige at tro, at disse tilfælde skulle blive mindre, hvis Danmark kan stemmes ned af andre lande.

DF er enig i, at der er grundlæggende fordele i et indre marked i Europa. Det er godt for økonomien at samhandle. Det er godt for mennesker at kunne søge arbejde, hvor arbejdskraften mangler. Men det er uforståeligt, at den ledende tanke i EU-samarbejdet skal være drømmen om totalharmonisering. Danmark har på langt de fleste områder højere standarder end de fleste andre EU-lande. DF vil ikke ofre vor gode forbrugersikkerhed, sundhedstilstand eller miljø sikkerhed på det indre markeds hellige alter. Derfor mener DF, at tænkepausen skal være andet end et forsøg på at skubbe forfatningen ind ad bagdøren. EU skal bygge på minimumsregler, der ikke forhindrer andre lande i at gå videre, og lovene skal vedtages i bred enighed landene imellem. Dette er DF's grundlæggende tanke om et europæisk samarbejde, hvor de enkelte landes suverænitet, særegenhed og selvstændighed respekteres. Det har vi kæmpet for før og under tænkepausen – og det agter vi at fortsætte med, også efter tænkepausen.

Et andet mindretal i udvalget (EL) udtaler:

Tænkepausen – en spildt chance

Enhedslisten håbede oprindeligt på en god og en ordentlig tænkepause. En tænkepause hvor hele Europas – ikke bare EU's, men hele Europas – udvikling i form og indhold blev diskuteret, og hvor afsættet til fremtidens europæiske samarbejde blev skabt. Det potentiale til at skabe de nødvendige forandringer af Europa, som vi øjnede med det franske og hollandske nej i foråret 2005, synes desværre tabt i svinget. Da forfatningen blev forkastet af et stort flertal i Frankrig og senere i Holland, var det med krav om mere social beskyttelse, retten til velfærd og et opgør med EU's arbejdsløshedsskabende økonomiske politik. Det er krav, som deles af Enhedslisten og millioner af andre venstreorienterede europæere.

Det seneste år har vi set flere og flere mennesker protestere mod den herskende nyliberalistiske ideologi mod nedskæringer i offentlige serviceydelser og forringelser af hårdt tilkæmpede sociale standarder. Flere og flere ønsker et opgør med militær oprustning og med militarisering, et opgør med fortsatte miljøødelæggelser og fattigdom. Samtidig har vi set voksende protester mod centralisering, lukkethed, afdemokratisering og markedsgørelse i EU.

For Enhedslisten er det opgør, vi ønsker med EU, et politisk opgør, og det er et opgør, der for os både bygger på en modstand mod det liberalistiske og militaristiske fundament så vel som et opgør med det indskrænkede demokrati og det demokratiske underskud i EU. Vores kamp er en positiv kamp. Den er hverken vendt mod andre kulturer, traditioner eller mod grænseoverskridende samarbejde. Vi tager ubetinget afstand fra de traditionelle nationalister, som vi f.eks. ser i Dansk Folkeparti, men vi tager lige så meget afstand til de nye nationalister, euronationalisterne, der ønsker et stærkt EU for at konkurrere med Kina, USA og Japan.

Fællesnævneren for vores tilgang til EU-diskussion, er kritikken af kapitalismen og kampen for en udvidelse af alle menneskers rettigheder. Det er ikke kamp mod udenlandske arbejdere eller forsvar for egne privilegier og en ret til uhæmmet forbrug af klodens begrænsede ressourcer. Enhedslisten ønsker et Europa, der bevæger sig bort fra den nyliberalistiske kurs og i stedet skaber et socialt Europa. Et Europa, hvor beskæftigelse, demokrati, bæredygtighed, social retfærdighed og lighed for alle,

miljøbeskyttelse og fred er i højsædet. Et Europa, som bygger på solidaritet mellem mennesker og folkeslag, også i verden uden for Europa, men det kræver en hel række forandringer i forhold til det EU, vi ser i dag.

Magten er gennem EU's levetid desværre blevet mere og mere centraliseret. EU-forfatningen svækkede demokratiet og borgernes mulighed for indflydelse. EU-forfatningen gik ud på, at der skulle overføres endnu mere magt fra de nationale parlamenter til EU. Dermed føres magten ind i lukkede korridorer i Bruxelles, og længere væk fra almindelige mennesker, fagforeninger, græsrodsbevægelser. Her er det store selskaber og deres lobbygrupper, der sætter dagsordenen.

Det var en af grundene til, at Enhedslisten anbefalede et nej til EU-forfatningen. Afstemningen blev aflyst, hvilket gav mening, fordi EU-forfatningen jo var død allerede med de glædelige nej'er i Frankrig og Holland den henholdsvis 29. maj og 1. juni 2005 (Enhedslistens alternativ til EU-forfatningen er vedlagt som bilag 2).

Truslen mod demokratiet kommer fra den centralisering af de politiske beslutningsprocesser, der finder sted og finder sted hver dag i EU, men den kommer også via en fastlåsnings af en politisk kurs, nyliberalismen, hvor markedsgørelse og liberaliseringer flytter magten til beslutningsfora, hvor vi som borgere ikke kan deltage i beslutningerne eller stille beslutningstagerne til ansvar.

EU's traktat er ikke en central ramme om det politiske samarbejde. På den politiske kampplads, som er EU, er der allerede i udgangspunktet nogle på sejrsskamlene, og det er nemlig præmissen om, at markedskræfternes frisættelse og liberalisering er princippet, som gælder forud for alle andre principper. Vi har set det ved, at der er en lang række kemikalier og giftige fødevarer, som vi i Danmark ikke må forbyde. Det vil blive betragtet som en konkurrenceforhindrende foranstaltning hvis vi f.eks. forbød giftige ftalater i legetøj til børn. Vi har set, at vi ikke må forbyde de såkaldte fytoestrogen, som er kolesterolnedsættende medicin, i rugbrød. Det danske Folketing er enige om, at man ikke vil have den slags medicin i rugbrød, men EU siger, at vi skal tillade det. Folketinget ser sig desværre ikke i stand til at gøre modstand eller sætte sig op mod EU i de her sager.

EU-forfatningen gennemføres ad bagdøren

Vi har nu haft tænkepause i et år. Ser man tilbage på det seneste år og forløbet af tænkepausen, så må man sige, at det ikke er videre opløftende. Ordet pause er i hvert fald ret misvisende, for EU-systemet har i hvert fald kværnet løs. EU-eliten og ja-partier i de forskellige EU-lande arbejder videre, som om de to folkeafstemninger i Frankrig og Holland aldrig har fundet sted.

En lang række initiativer fra EU-forfatningen, som der jo blev stemt nej til i Frankrig den 29. maj og et par dage efter i Holland, er enten listet ind ad bagdøren på forskellig vis eller igangsat, indtil beslutningen kan vedtages gennem forfatningen eller på anden vis. En rammende beskrivelse for denne arbejds metode er fremsat af Jean-Claude Juncker, i *Der Spiegel* i 1999: »Først beslutter vi noget, så stiller vi det ind i et rum og venter og ser, hvad der sker. Hvis der ikke kommer skrig og opstandelse, fordi de fleste slet ikke forstår, hvad det var, vi besluttede, så fortsætter vi skridt for skridt, indtil der ikke længere er nogen vej tilbage.«

Det citat er enormt rammende for, hvordan det er, man det seneste år har prøvet at køre dele af EU-forfatningen igennem, selv om der er blevet stemt nej til den i både Frankrig og Holland.

Et eksempel på fifleriet var den såkaldte miljødom, som blev afsagt i september sidste år, hvor EU-strafferet blev fortolket til at have været en del af traktatgrundlaget siden 1973. Ingen vælgere, ingen dansk minister og end ikke traktatens forfattere havde set den mulighed i EF-traktaten, som EF-Domstolen lige pludselig besluttede var virkelighed i september sidste år. Med denne dom blev forfatningens artikel 271, stk. 2, gennemført. En bestemmelse, som var beskrevet som ny i EU-forfatningen, og som fra den ene dag til den anden pludselig blevet indarbejdet i EU's kompetence. Det bestemte EF-Domstolen helt uden om folkevalgte politikere, og det er et godt eksempel på, hvordan tænkepausen er forløbet.

Under retorikken om borgerinddragelse, medbestemmelse og åbenhed har man forsøgt at give indtrykket af, at der skulle ændres på tingene. Men når man ser tilbage, kan man undre sig over, hvor lidt der mon i virkeligheden er blevet tænkt. Fra statsministeren har vi hørt ideer om alt fra en minitraktat, en genforhandling af forfatningen, en pakke kaldet Resultaternes Europa, og en anden plan har været at gennemføre så meget af forfatningen som overhovedet muligt på det nuværende traktatgrundlag. Senest har vi fra udenrigsministeren hørt forslag om at afvise en folkeafstemning, et forslag som Enhedslisten er helt utrolig meget imod.

Enhedslisten kræver folkeafstemning

Enhedslisten synes, der har været mange gode debatarrangementer i forbindelse med tænkepausen. Enhedslisten ønsker dog at understrege, at mandat til en regering fra folkets side kun kan ske ved en folkeafstemning. Og ikke ved forskellige analyser af debatten, spørgeskemaer med mere.

Enhedslisten mener, vi har en god tradition for borgerinddragelse og folkeafstemninger om EU-spørgsmål, og den skal vi holde fast i. Det er tydeligt, at der på det her spørgsmål er en dyb kløft mellem flertallet af borgere og en lille elite, som for alt i verden vil have gennemført deres EU-projekt. Hvad enten det drejer sig om udvidet adgang til overstatslig retspolitik, en fælles udenrigsminister eller en fast formand/præsident og ændrede afstemningsregler, så er og bliver en gennemførelse af dette uden en folkeafstemning og uden at respektere nejerne i Frankrig og Holland en udemokratisk omgørelse af nejflertallene fra Frankrig og Holland.

Det virker, som om man ikke har forstået, at det både var det manglende demokrati og selve det politiske indhold, der blev sagt nej til i 2005. Intet tyder desværre på, at EU's stats- og regeringsledere er kommet til en større forståelse for EU's manglende legitimitet. I stedet for tales der om at udvide tænkepausen til efter det franske valg i 2007, fordi man mener, at man med en ny fransk præsident vil kunne fortsætte unionstoget. Man glemmer blot, at det ikke var den franske præsident, der stemte nej, det var de franske vælgere. Og vælgere udskifter man trods alt ikke, selv om nogle måske kunne ønske det.

Enhedslisten er modstander af de forslag, der har været om at gennemføre en ny traktat uden folkeafstemning. Vi synes det er ærgerligt, at alle partierne: SF, Socialdemokraterne, Radikale, Venstre og Konservative ikke kan bakke op om, at hvis der skal vedtages en ny traktat, så skal den selvfølgelig vedtages ved en folkeafstemning.

Enhedslisten understreger, at der ikke kan ske ændringer af traktatgrundlaget i EU, uden at det bliver sendt til folkeafstemning i Danmark, og at man ikke kan godkende en ændring i et sådant traktatgrundlag, medmindre der kommer en folkeafstemning. Der har været mange fiffige udmeldinger om, at folkeafstemning måske ikke ville

være nødvendigt, og det vil ikke være suverænitetsafgivelse. Men hvad har meningen så været med tænkepausen, hvis man først beder folk om at tænke og debattere, men efterfølgende ikke vil høre deres mening ved en folkeafstemning. Enhedslistens holdning er klart, at overgang fra enstemmighed til flertalsafgørelser er suverænitetsafgivelse. Når store lande får mere magt på bekostning af de små lande, så afgiver vi som borgere en del af vores demokratiske indflydelse. En sådan afgivelse skal ske ved folkeafstemning.

Del III – Forslag til vedtagelser fra forespørgselsdebatten den 31. maj 2006 om den fremtidige udvikling i EU

V 81 vedtaget (af V, S, KF, RV og SF):

Folketinget finder fortsat, at forfatningstraktaten er et godt grundlag for det europæiske samarbejde, og bekræfter, at den politiske aftale af 2. november 2004 stadig udgør grundlaget for de fem partiers samarbejde.

Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde aktivt for forfatningstraktatens gennemførelse, idet man tager hensyn til resultaterne af medlemslandenes ratifikationsprocesser.

Folketinget noterer, at tænkepausen har givet værdifuld inspiration til dansk europapolitik og opfordrer regeringen til at fastholde muligheden for en bred EU-debat.

Folketinget opfordrer regeringen til parallelt hermed at arbejde for:

- åbne ministerrådsmøder om alle lovgivningssager,
- åbenhed og forenkling af EU's arbejdsgange, herunder offentlighed om lobbyisme,
- tidlig orientering af de nationale parlamenter,
- fuld aktindsigt for EU-borgere,
- styrkelse af EU-samarbejdet om klima- og miljøproblemer, bekæmpelse af terrorisme og organiseret kriminalitet, herunder menneskehandel, samt fremme af forskning, udvikling og uddannelse, vækst og beskæftigelse samt en mere effektiv fælles udenrigspolitik,
- øget hensyntagen til miljø-, sundheds- og forbrugerbeskyttelse ved gennemførelse af det indre marked.

V 82 ikke vedtaget (af DF):

Folketinget slår fast, at EU-forfatningen med Hollands og Frankrigs afvisning er bortfaldet, og modsætter sig på den baggrund, at man fortsætter ratifikationen.

Folketinget anbefaler endvidere regeringen at arbejde for, at EU-samarbejdet i fremtiden tilrettelægges efter følgende fem grundpræmisser:

- Enhver tanke om en forfatning for Europa opgives.
- Der sikres fuld åbenhed og gennemsigtighed i alle EU's lovgivningsprocedurer, herunder en hurtigere orientering af de nationale parlamenter, mulighed for fuld aktindsigt samt obligatorisk registrering af lobbyister.
- Samarbejdet baseres på minimumsstandarder og må aldrig føre til en svækkelse af nationale standarder inden for forbrugersikkerhed, miljø, sundhed eller arbejdsmiljø m.v.
- Ethvert tiltag i retning af flertalsafgørelser eller yderligere suverænitetsafgivelse skal altid undergives folkeafstemning inden endelig vedtagelse.

-
- EF-Domstolen afskæres fra fremover at træffe afgørelser af politisk karakter og pålægges alene at fokusere på juridiske problemstillinger.

V 83 ikke vedtaget (af EL):

Folketinget pålægger regeringen at arbejde for, at folkeafstemningerne i Frankrig og Holland respekteres. Den skepsis, der viste sig i disse to lande, udtrykte en dyb kløft mellem EU's borgere og den politiske elite. Folketinget nærer dyb respekt for borgernes inddragelse i beslutninger om EU. Folketinget fastslår derfor:

- at Danmark ikke accepterer, at dele af forslaget til EU-forfatningen gennemføres i ly af tænkepausen,
- at ændringer af det nuværende traktatgrundlag ikke kan tiltrædes af Danmark uden en forudgående folkeafstemning, og
- at overførsel af retspolitik fra søjle 3 til søjle 1 er i konflikt med det danske retsforbehold og derfor vil kræve en dansk folkeafstemning.

P.u.v.

ELISABETH ARNOLD

Formand

Bilag 1

Den 2. november 2004

Politisk aftale mellem Regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti),
Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre om Danmark i
det udvidede EU

»Danmark i det udvidede EU«

Med udvidelsen af EU med 10 nye lande står vi med et nyt og samlet EU. Den kolde krigs delte Europa er afløst af et demokratisk fællesskab mellem Europas stater og folk. Udvidelsen markerer opfyldelsen af hovedmålet for dansk europapolitik siden murens fald. Et demokratisk, samarbejdende og stærkt EU er i Danmarks interesse.

Det udvidede EU skal være åbent, effektivt og beslutningsdygtigt. Det er en forudsætning for, at vi fuldt ud kan udnytte de fordele, EU giver os. EU skal samtidig være til at forstå. Derfor er det nødvendigt og rigtigt, at den ny traktat samler og moderniserer grundlaget for det udvidede EU.

EU er rammen om det fremtidige samarbejde i Europa. Et samarbejde, hvor resultaterne ikke kun skabes i brydningen mellem nationale interesser, men også i brydningen mellem politiske holdninger på tværs af grænserne. EU er ikke et ideologisk projekt, men en fælles ramme for politisk indsats.

Danmarks holdninger i det daglige arbejde i EU fastlægges gennem en politisk proces herhjemme. Den politiske proces er præget af de forskellige holdninger, som kendetegner partierne bag denne aftale og Folketingets øvrige partier. Denne aftale ændrer ikke herved. Den afspejler, at partierne bag dansk tilslutning til traktaten deler visse overordnede mål om, hvordan de nye rammer skal udnyttes.

Traktaten er et resultat af en forhandling mellem alle EU's medlemslande. Alle har måttet bøje sig mod hinanden – også Danmark. Men resultatet er samlet set en bedre traktat, der afklarer EU's mål og opbygning i ét grunddokument for Europa, og som:

- bygger på de enkelte suveræne landes forfatninger;
- er forenelig med grundloven;
- skal godkendes i alle medlemsstater i overensstemmelse med hver medlemsstats egen forfatning, for Danmarks vedkommende grundloven.

Samtidig er vi enige om, at traktaten rummer en række væsentlige fremskridt:

- Traktaten sikrer, at det udvidede EU kan fungere mere effektivt. Beslutningsprocedurerne forenkles og effektiviseres, så EU bedre kan levere de nødvendige resultater også med 25 eller flere medlemslande.
- Det slås fast, at EU er et samarbejde mellem selvstændige nationalstater, og at EU's beføjelser er tildelt af medlemsstaterne. Samtidig gøres det klart, at ethvert medlemsland frit kan melde sig ud af samarbejdet.
- Arbejdsdelingen mellem EU og medlemslandene tydeliggøres og præciseres.
- EU's mål og værdier klargøres og gives en langt mere fremtrædende plads i traktaten. Det understreges, at EU bygger på demokrati, frihed, tolerance og ligestilling og på respekt for menneskerettighederne. EU arbejder bl.a. for sociale fremskridt og et højt niveau for miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse. Værdierne understreges også af, at EU's charter for grundlæggende rettigheder gøres til en del af traktaten.
- Det fastslås, at lovgivning i EU skal foregå i fuld åbenhed. Både i Europa-Parlamentet og i Ministerrådet. Den demokratiske proces i EU fremmes også ved den rolle og de muligheder, som de nationale parlamenter tildeles, og ved at Europa-Parlamentet får større medindflydelse.
- EU's evne til at fremføre vores fælles synspunkter internationalt styrkes. Samtidig styrkes EU's evne til at påtage sig krisestyringsopgaver på grundlag af frivillige bidrag fra medlemslandene.
- EU får status af juridisk person, således at EU kan optræde samlet i forhold til omverdenen, herunder når EU indgår internationale aftaler.

En ny og aktiv dansk europapolitik

Traktaten er ikke et mål i sig selv. Den er først og fremmest et middel, der kan og skal anvendes til gavn for Europas befolkninger og stater. Resultaterne skabes i den politiske og demokratiske proces, som foregår i medlemslandene og i EU's institutioner.

Traktaten er et godt grundlag for Danmarks aktive og ligeværdige deltagelse i det europæiske samarbejde. Traktaten giver Danmark gode muligheder for at fortsætte arbejdet for de overordnede europapolitiske mål, som partierne bag denne aftale deler.

- Vi vil fortsætte indsatsen for åbenhed, nærhed og demokrati i EU. Traktaten

bringer os yderligere et skridt i den rigtige retning. Det gælder bl.a. åbenhed omkring lovgivningsprocessen. Den nye traktats bestemmelser om en styrket rolle for de nationale parlamenter skal udmøntes i praksis, ligesom vi skal skabe de bedst mulige betingelser for at udnytte traktatens princip om at fremme borgernes deltagelse i det europæiske demokratiske liv. Vi vil tage og støtte initiativer, som kan bidrage til dette.

- Vi vil arbejde for at integrere EU-politikken mere systematisk i Folketingets arbejde, så Folketinget får bedre muligheder for tidligt at få indflydelse på EU-politikken.
- Vi vil arbejde for at styrke Europas konkurrenceevne. EU skal være med til at fremme vækst og skabe flere og bedre jobs, lige muligheder, en veluddannet kvalificeret arbejdsstyrke med særlig fokus på et velfungerende indre marked. Vi ønsker en øget satsning på forskning, udvikling og uddannelse, der blandt andet fremmer produkter og produktioner inden for områder som vedvarende energi, renere teknologi og anden miljøteknologi.
- Vi skal bruge EU til at fremme en økonomisk og socialt bæredygtig udvikling. EU skal anvendes til at sikre rammerne for de europæiske velfærdssamfund. EU skal herigennem styrke mulighederne for, at vi kan bevare den danske velfærdsmodel. Indretningen af velfærdssamfundet vil fortsat være en national opgave.
- Vi skal bruge EU til at fremme en miljømæssig bæredygtig udvikling gennem et målrettet arbejde for at løfte beskyttelsesniveauet i nuværende og nye medlemslande og for løbende at forbedre miljøkvaliteten. Vi vil arbejde for, at EU aktivt søger en ambitiøs aftale om reduktion af drivhusgasser, i god tid før Kyotoaftalens første fase udløber i 2012. Samtidig vil vi arbejde for at fremme anvendelsen af vedvarende energi i EU. Vi vil også arbejde for høj fødevarer sikkerhed og dyrevelfærd.
- Vi vil arbejde for, at EU påtager sig et større globalt ansvar. Vi ønsker en flerstrengt indsats, hvor vi anvender EU i arbejdet for fred, nedrustning og stabilitet, i styrkelse af demokrati, menneskerettigheder og den internationale retsorden, i forebyggelsen og bekæmpelsen af terror, i bestræbelserne på at skabe udvikling og bekæmpe nød og fattigdom i verden samt i den internationale miljø- og klimapolitik. EU skal også styrke den civile krisestyringskapacitet.

Vi skal målrettet understøtte EU's nabolandes ønske om et tættere samarbejde, herunder inddragelse i EU's programmer og adgang til EU's markeder i takt med fremskridt i landenes reformbestræbelser.

Samtidig noterer vi os med tilfredshed, at EU's sikkerheds- og forsvarsdimension udvikles i overensstemmelse med principperne i FN-pagten og på grundlag af traktatens præciseringer. Traktaten sætter rammerne for civile og militære operationer uden for EU's område. Dvs. aktioner på nedrustningsområdet, humanitære opgaver og redningsopgaver, rådgivnings- og bistandsopgaver på det militære område, konfliktforebyggende og fredsbevarende opgaver og kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse og stabiliseringsoperationer. Hertil kommer bidrag til bekæmpelse af terrorisme,

herunder gennem støtte til tredjelandes bekæmpelse af terrorisme på deres område. Traktaten fastslår, at NATO for Danmark og de andre stater, der er medlemmer af NATO, fortsat er grundlaget for det kollektive forsvar. Traktaten indebærer ikke skabelse af en europæisk hær og ændrer ikke ved regeringens og Folketingets eneret til at udsende danske tropper som fastsat i grundloven. Traktatens forpligtelse til forbedring af militære kapaciteter medfører ikke, at dette skal ske ved en forøgelse af militærudgifterne. Målet kan nås på anden vis. Det vil fortsat være medlemslandene, der selv fastlægger deres nationale forsvarsbudgetter. I den forbindelse erindres om, at det danske forsvarsforbehold bevares i den nye traktat.

Vi ser også gerne, at EU spiller en større rolle i indsatsen for at løse flygtningeproblemer og bekæmpelsen af ulovlig indvandring og grænseoverskridende kriminalitet.

En traktat med nye tilpasningsmuligheder

Vi finder, at der med traktaten er skabt et grundlag, der i en længere årrække kan danne en effektiv, demokratisk og gennemsigtig ramme for EU's fremtidige udvikling. I de kommende år skal vi fokusere på at styrke samarbejdet om konkrete resultater. Vi er derfor tilfredse med, at traktaten på flere punkter rummer nye tilpasningsmuligheder.

Traktatændringer: Traktaten indeholder i artikel IV-445 en ny bestemmelse om, at man kan gennemføre ændringer i traktatbestemmelserne om EU's interne politikker uden indkaldelse af en regeringskonference eller et konvent. Ændringerne kan ikke give EU mere kompetence, og en beslutning vil kræve enstemmighed i Det Europæiske Råd og efterfølgende ratifikation efter de forfatningsmæssige bestemmelser i hvert enkelt land. Der er således sikret en dobbelt dansk veto på samme måde som med den almindelige traktatændringsprocedure.

Flertalsafgørelser: I et EU med 25 eller flere medlemslande må udgangspunktet være, at beslutninger træffes med kvalificeret flertal. Men på enkelte områder har det været vigtigt for flere lande at fastholde enstemmighed.

Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik udgør i den forbindelse et særligt område. EU skal påtage sig et større ansvar internationalt. Vi er derfor tilfredse med, at traktaten indebærer, at flere afgørelser træffes med kvalificeret flertal. Hovedreglen er dog fortsat enstemmighed, ligesom de overordnede retningslinjer for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik vedtages med enstemmighed uden mulighed for at

overgå til kvalificeret flertal. På områder, hvor der kan træffes afgørelse med kvalificeret flertal, gør traktaten det muligt for et enkelt land af vitale årsager i sidste ende at sikre afstemning med enstemmighed. EU kan ikke pålægge et land en bestemt udenrigspolitik, ligesom eet land ikke bør hindre de øvrige i at føre en bestemt udenrigspolitik.

Vi finder det på sin plads, at traktaten indeholder mulighed for, at medlemsstaterne med enstemmighed senere kan beslutte, at man på visse områder overgår fra enstemmighed til kvalificeret flertal eller fra en særlig lovgivningsprocedure for Rådet til den almindelige lovgivningsprocedure, hvor Rådet og Parlamentet er medlovgivere¹⁾. Vi ser gerne denne mulighed udnyttet til at overgå til flertalsafgørelser på flere områder, f.eks.

- minimumssatser for miljøafgifter (artikel III-234, stk. 2),
- minimumssatser for energiafgifter (artikel III-256, stk. 3),
- bekæmpelse af forskellige former for diskrimination (artikel III-124, stk. 1) og
- beslutninger om EU's flerårige finansielle ramme (artikel I-55, stk. 4).

Vi hilser det også velkommen, at der med artikel III-223, stk. 2 sker automatisk overgang til kvalificeret flertal og almindelig lovgivningsprocedure vedrørende strukturfondene og samhørighedsfonden, når de første bestemmelser efter traktatens ikrafttræden skal vedtages.

Vi er enige om, at lovforslaget i forbindelse med Danmarks ratifikation af traktaten skal indeholde en bestemmelse om, at Folketinget i alle tilfælde skal give samtykke til at benytte muligheden for at overgå til kvalificeret flertal eller den almindelige lovgivningsprocedure. Vi er også enige om, at vi vil gennemføre tætte konsultationer mellem partierne i hvert enkelt tilfælde.

Muligheden for at overgå til kvalificeret flertal eller til den almindelige

¹⁾ Der er tale om dels en generel mulighed for at ændre beslutningsprocedurer inden for EU's politikker og funktionsmåde i traktatens art. IV-444, dels mulighed for specifikke beslutninger herom inden for dele af social- og arbejdsmarkedspolitikken (art. III-210, stk. 3), dele af miljøpolitikken (art. III-234, stk. 2), dele af civilretten (art. III-269, stk. 3), dele af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (art. III-300, stk. 3), den flerårige finansielle ramme (art. I-55, stk. 4), samt beslutningsprocedurer inden for et forstærket samarbejde (art. III-422). Reglen kan ikke anvendes for beslutninger med indvirkning på militær- eller forsvarsområdet. Traktatbestemmelser, der forudsætter særskilt national ratifikation, vil i sagens natur kræve, at alle medlemslande er enige. Det gælder f.eks. supplerer af unionsborgerrettigheder (art. III-129) og valgordning for Europa-Parlamentet (art. III-330). Overgang til kvalificeret flertal eller indførelse af den almindelige lovgivningsprocedure på disse områder giver således ikke mening. Den beskrevne procedure mellem aftalepartierne for anvendelse af artikel IV-444 og de specifikke muligheder for overgang til kvalificeret flertal eller den almindelige lovgivningsprocedure vil finde tilsvarende anvendelse, hvis ændringen af beslutningsproceduren sker på grundlag af den forenkede traktatændringsprocedure i artikel IV-445.

lovgivningsprocedure eksisterer også på områder, hvor særlige forhold gør det nødvendigt at overveje en sådan beslutning nøje. Det gælder f.eks. muligheden i artikel III-185, stk. 6 for senere at overdrage tilsynet med visse finansielle institutioner til Den Europæiske Centralbank, i hvis Styrelsesråd Danmark ikke er repræsenteret, så længe Danmark står uden for euro-samarbejdet. Det gælder også på centrale dele af social- og arbejdsmarkedspolitikken, visse dele af den fælles handelspolitik og på dele af skatteområdet, hvor den danske velfærdsmodel betyder, at Danmark bør udvise særlig opmærksomhed.

Inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken er vi således tilfredse med, at traktaten i artikel III-210 fastholder enstemmighed ved beslutninger om beskyttelse af arbejdstagerne ved:

- arbejdstagernes sociale sikring og sociale beskyttelse (stk. 1c),
- ophævelse af en arbejdskontrakt (stk. 1d),
- repræsentation af og kollektivt forsvar for arbejdstagernes og arbejdsgivernes interesser (stk. 1f), samt for
- beskæftigelsesvilkår for tredjelandsstatsborgere (stk. 1g).

Vi er enige om, at vi ikke vil støtte overgang til kvalificeret flertal eller almindelig lovgivningsprocedure på disse områder, hvis et af partierne bag denne aftale fortsat modsætter sig det pågældende forslag efter konsultationer mellem partierne. Vi er enige om, at den samme ordning skal gælde regulering af spørgsmål efter artikel III-125, stk. 2, der vedrører social sikring eller social beskyttelse. Såfremt et parti har modsat sig et forslag, er vi enige om, at vi vil konsultere på ny, hvis der sker væsentlige ændringer i forudsætningerne for afvisningen af det pågældende forslag.

Vi er også tilfredse med, at traktaten understreger arbejdsmarkedsparternes rolle på EU-plan under hensyntagen til de nationale systemers forskelligartede karakter. Som led heri fastholder traktaten i artikel III-211 og III-212 arbejdsmarkedsparternes adgang til at indgå frivillige overenskomstaftaler på EU-plan om social- og arbejdsmarkedspolitikken, samt deres adgang til frit at vælge, om aftalerne skal gennemføres af EU. Vi lægger i den forbindelse vægt på, at det som hidtil overlades til medlemsstaterne selv at vælge form og midler for gennemførelsen, og at det danske aftalesystem på arbejdsmarkedet fastholdes.

Når det gælder tjenesteydelser, er vi tilfredse med, at traktaten i artikel III-145-147 ikke ændrer på EU's kompetence i forhold til tjenesteydelser inden for det indre marked, ligesom traktaten fastholder definitionen af, hvad der i henhold til traktaten forstås ved en tjenesteydelse. Vi er ligeledes tilfredse med, at traktaten uændret fastholder, at medlemsstaterne selv bestemmer deres ejendomsretlige ordninger (artikel III-425).

Når det gælder handel med tjenesteydelser understreger artikel III-315 om den fælles handelspolitik, at EU ikke via handelspolitikken må ændre på kompetencedelingen mellem EU og medlemslandene. Det gælder også forhandling og indgåelse af handelsaftaler om tjenesteydelser på det kulturelle og audiovisuelle område, samt social-, uddannelses- og sundhedsområdet. Vi er tilfredse med, at EU's eksterne kompetence vedrørende tjenesteydelser i medfør af artikel III-315 ikke kan række ud over EU's interne kompetence, og at den derfor ikke ad bagdøren kan udvide EU's interne kompetence vedrørende tjenesteydelser på bl.a. det kulturelle og audiovisuelle område, samt det sociale, uddannelses- og sundhedsmæssige område.

Vi er i den forbindelse enige om, at vi om nødvendigt vil udnytte muligheden i traktatens artikel III-325, stk. 11 for at indhente en udtalelse fra EU-domstolen, hvis vi mener, at en handelsaftale vil indebære harmonisering på et område, hvor traktaten udelukker harmonisering. Hvis Domstolen deler denne opfattelse, vil aftalen ikke kunne træde i kraft, medmindre den ændres.

Som noget nyt i traktaten skal Kommissionen i hvert enkelt tilfælde nøje overveje, om den nationale tilrettelæggelse og levering af sociale, sundhedsmæssige og uddannelsesmæssige tjenesteydelser kan forstyrres alvorligt, og om medlemsstaternes ansvar for levering heraf bringes i fare. Tilsvarende skal Kommissionen ligeledes som noget nyt i forbindelse med handelsaftaler om tjenesteydelser på det kulturelle og audiovisuelle område nøje overveje, om den kulturelle og sproglige mangfoldighed i EU bringes i fare. Vi er enige om, at vi vil afvise eventuelle forslag om overgang til flertalsafgørelser på disse områder, såfremt blot et af partierne bag denne aftale modsætter sig det pågældende forslag efter konsultation mellem partierne.

Vi mener, at en styrkelse af EU-samarbejdet på visse skatteområder er i Danmarks interesse. Det gælder bl.a.:

- fastsættelse og harmonisering af minimumssatser for indirekte afgifter (artikel III-171),
- samarbejde om skatte- og afgiftsunddragelse og -undgåelse samt administrativt samarbejde (artikel III-171 og III-173).

På disse områder er vi derfor indstillet på at støtte eventuelle forslag om overgang til flertalsafgørelser eller almindelig lovgivningsprocedure.

På visse andre skatteområder vil vi imidlertid afvise eventuelle forslag om overgang til flertalsafgørelser eller almindelig lovgivningsprocedure inden for artikel III-171 og III-173, såfremt blot ét af partierne bag denne aftale modsætter sig det pågældende

forslag efter konsultationer mellem partierne. Det gælder forslag om overgang til flertalsafgørelser eller almindelig lovgivningsprocedure, der kan vedrøre:

- direkte personskatter (artikel III-173), samt
- harmonisering af indirekte afgifter, bortset fra minimumsharmonisering (artikel III-171).

Det samme gælder for forslag om overgang til flertalsafgørelser eller almindelig lovgivningsprocedure, som angår tilnærmelse af lovgivning, der direkte indvirker på det fælles markeds oprettelse eller funktion i medfør af artikel III-173. Undtaget er dog overgang til flertalsafgørelser eller almindelig lovgivningsprocedure vedrørende opdatering af Partnerskabs- og Samarbejdsaftaler med tredjelande, samt skattespørgsmål, der ikke vedrører direkte personskatter.

Såfremt et parti har modsat sig et forslag, er vi enige om, at vi vil konsultere på ny, hvis der sker væsentlige ændringer i forudsætningerne for afvisningen af det pågældende forslag.

Vandrende arbejdstagere: Vi er enige om, at der i det indre marked er behov for at kunne koordinere de sociale sikringsordninger for vandrende arbejdstagere. Samtidig er vi af den faste overbevisning, at indretningen og finansieringen af de enkelte medlemslandes velfærdssystemer først og fremmest er en national opgave.

Bestemmelsen i artikel III-136 om social sikring gør det muligt med kvalificeret flertal at vedtage ordninger om beregning og udbetaling af ydelser til vandrende arbejdstagere i EU. Bestemmelsen indeholder samtidig en effektiv nødbremse i stk. 2, der gør det muligt at henvise et forslag, der berører grundlæggende aspekter af det sociale sikringssystem eller dets finansielle balance, til behandling i Det Europæiske Råd, som træffer afgørelse ved konsensus. Inden fastlæggelse af Danmarks holdning til et forslag på dette område vil regeringen naturligvis som hidtil skulle vurdere konsekvenserne af forslaget og indhente forhandlingsoplæg i Folketingets Europaudvalg. Vi er enige om, at vi vil gennemføre tætte konsultationer mellem partierne bag aftalen om ethvert forslag med hjemmel i artikel III-136 med henblik på at sikre, at forslaget ikke berører grundlæggende aspekter af Danmarks sociale sikringssystem eller dets finansielle balance.

Hvis et forslag efter en sagkyndig vurdering, om nødvendigt med inddragelse af ekstern ekspertise, vurderes at berøre grundlæggende aspekter af Danmarks sociale sikringssystem eller dets finansielle balance, er vi enige om at insistere på, at forslaget behandles i Det Europæiske Råd, og at Danmark modsætter sig en vedtagelse af forslaget. Såfremt der skønnes behov for inddragelse af ekstern ekspertise til brug for

den sagkyndige vurdering, udpeges de relevante sagkyndige efter enighed mellem partierne. I tilfælde, hvor den sagkyndige vurdering rejser begrundet tvivl om, hvorvidt et forslag risikerer at berøre grundlæggende aspekter af det sociale sikringssystem eller dets finansielle balance, kan ethvert parti i kredsen kræve nødbremsen anvendt. Hvis der sker ændringer i væsentlige forudsætninger for vurderingerne, herunder hvis Kommissionen ændrer sit forslag, er vi enige om på ny at tage stilling til spørgsmålet. Ethvert aftaleparti kan kræve fornyet vurdering, hvis det anser de politiske forudsætninger for væsentligt ændret.

Aftalens status

Aftalen er udtryk for en grundlæggende politisk forståelse mellem de deltagende partier på de områder, aftalen dækker. Den indgår i bemærkningerne til lovforslaget om ratifikation af traktaten, uden at dette ændrer ved, at der er tale om en politisk aftale.

Aftalen gælder så længe som den traktat, der blev undertegnet i Rom den 29. oktober 2004. En ændring af aftalen forudsætter enighed mellem aftalepartierne.

* * *

Danmarks særlige stilling

De danske forbehold er fastlagt i Edinburghafgørelsen og suppleret af en særlig protokol til Amsterdamtraktaten. De danske særordninger kan ikke ændres uden dansk samtykke og bevares derfor, så længe Danmark ønsker det. Danmark tilkendegav i Edinburgh, at vi ikke ville forhindre de andre lande i at udvikle samarbejdet på de områder, hvor vi har forbehold.

Forbeholdene er fastholdt i den nye traktat. Samtidig er der i traktaten skabt mulighed for, at Danmarks forbehold vedrørende EU-samarbejdet om retlige og indre anliggender kan ændres, såfremt det godkendes ved en folkeafstemning. Det betyder i givet fald, at Danmark fra sag til sag tager stilling til deltagelse i samarbejdet på dette område.

Det er helt afgørende, at dansk EU-politik også på disse områder hviler på det nødvendige folkelige fundament. En ændring af Danmarks særlige stilling kan kun ske ved senere, særskilt folkeafstemning.

Enhedslistens alternativ til EU-forfatningen

Enhedslistens politiske perspektiv er internationalt, ikke dansk eller europæisk. Vi tager derfor afstand fra såvel den gammeldags nationalisme som den moderne euronationalisme. Vores alternativ har både et socialistisk og et demokratisk element. For os er socialismen en forudsætning for det fuldt udfoldede demokrati, men naturligvis kan der gennemføres en række demokratiske reformer under kapitalismen.

EU er blevet skabt for at tilpasse Europa til den europæiske storkapitals behov og er som sådan en del af borgerskabets globale liberaliseringsprojekt. Der er sket en stadig intensivning af EU-integrationen med etablering af rammerne for en egentlig europæisk statsdannelse, samt en fortsat liberalisering af samfundene.

Den økonomiske integration og kapitalkoncentration i Europa er til stadighed blevet øget, ligeså handelen og kapitalbevægelserne mellem de europæiske lande. Kapitalens koncentration har medført, at trans- og multinationale selskaber er blevet styrket økonomisk i forhold til den øvrige kapital.

Denne udvikling på det økonomiske plan modsvarer af og er blevet styrket af udviklingen på det politiske plan. Opbygningen af en ny europæisk superstat skyldes først og fremmest ønsket om at skabe et indre marked, der kan befordre økonomisk vækst og skabe øget profit. Dernæst ønsket om at styrke den europæiske storkapital i konkurrencen med den amerikanske og japanske. Derfor indskrænker eller fjerner EU de landvindinger, som arbejderbevægelsen og de folkelige kræfter har erobret mht. velfærd, demokratiske rettigheder, miljøbeskyttelse osv. Vækst og profitmaksimering er målet. Konsekvenserne er miljøødelæggelse, øget arbejdsløshed, social udstødning og sociale forringelser.

EU's ønske om at inddrage de østeuropæiske lande i EU skal ses i sammenhæng med bestræbelserne på at styrke den europæiske kapital. EU-udvidelsen har til formål at sikre disse områder som investeringsobjekter for den vesteuropæiske kapital, også på langt sigt. Desuden er det et led i udvidelsen af den vestlige interessesfære mod øst, og skal stabilisere områderne sikkerhedsmæssigt.

Opbygningen af EU-staten betyder, at magten centraliseres i EU's lukkede system, hvor pengemagten via lobbyisme har indflydelsen. Problemet er ikke kun, at EU er et redskab for den europæiske kapital. EU er i hele sin opbygning udemokratisk. En EU-superstat kan aldrig blive demokratisk, og derfor afviser Enhedslisten alle illusioner om en rød EU-superstat.

I takt med at magten overføres til centralt EU-niveau, sker en tilsvarende afdemokratisering af samfundene i de enkelte EU-lande. Afstanden øges mellem befolkninger og beslutningstagere. Det bliver vanskeligere for folkelige bevægelser og organisationer at skaffe sig indflydelse. Øget magt til EU-parlamentet er således ikke ensbetydende med øget demokrati, men medfører først og fremmest en underminering af de nationale parlamenters magt og dermed af de folkelige bevægelseres mulighed for at opnå indflydelse.

Derfor skal EU nedbrydes og erstattes af et demokratisk internationalt samarbejde mellem selvstændige stater med et udviklet demokrati, hvor der fokuseres på fuld beskæftigelse, solidaritet, menneskerettigheder og miljø.

2. Enhedslistens alternativ

Enhedslistens socialistiske alternativ indebærer et samfund, hvor der produceres for at dække menneskelige behov og ikke for at opnå profit. Den private ejendoms- og råderet over produktionsmidlerne er ophævet og erstattet af forskellige former for kollektive ejerformer, kendetegnet ved et fuldt gennemført demokrati i forhold til både produktionens indhold og udførelse. Dette mål står i fundamental modstrid med EU's målsætning om deregulering, liberalisering, privatisering og maksimal økonomisk vækst.

Enhedslisten kræver derfor et brud med principperne for EU's indre marked vedrørende fri bevægelighed for kapital, tjenesteydelser, varer og arbejdskraft, sådan at det altid er tilladt at indføre højere standarder nationalt, samt kræve at andre lande lever op til disse standarder, hvis de vil eksportere varer til Danmark.

De frie kapitalbevægelser skal begrænses for at komme ud af den utålelige situation, vi har i dag, hvor de internationale finansielle markeder har fået deres eget liv, og hvor over 95 procent af transaktionerne intet har med reelle investeringer at gøre, men udelukkende er ren kasinovirksomhed. Mulighederne for brug af de såkaldte afledte instrumenter til kortfristet spekulation skal derfor afskaffes, og der skal indføres Tobin-skat på finansielle transaktioner.

Inden for landbruget er genindførelse af de veterinære grænser en absolut forudsætning for dyrevelfærd og forbrugersundhed.

Mennesker skal frit have lov til at bevæge sig til det land, de ønsker at bo og arbejde i. De skal på alle måder sikres samme løn- og ansættelsesforhold som den lokale befolkning – og enhver form for diskrimination skal bekæmpes. Der skal føres en aktiv bistandspolitik, sådan at u-lande kan undgå en massiv hjerneflugt.

Græsrodder, folkelige bevægelser, ngo'ere, fagforeninger og andre folkelige organisationer er de kræfter, som kan og skal skabe radikale sociale, demokratiske og miljømæssige forbedringer i Danmark, i Europa og i Verden. Derimod har Enhedslisten ikke – i modsætning til bl.a. dele af Socialdemokratiet og SF – nogen illusioner om, at statsbureaukratiet (i EU eller Danmark) eller økonomiske og politiske magthavere kan sikre sådanne forbedringer.

Enhedslistens demokratiske alternativ bygger på, at en udvidelse af demokratiet er en integreret del af den socialisme, Enhedslisten kæmper for, men demokrati er også et vigtigt mål i sig selv. Derfor kæmper Enhedslisten for en udvidelse af demokratiet, sådan at det repræsentative demokrati suppleres med øgede muligheder for direkte deltagelse og indflydelse og for at øge det reelle indhold i de kollektive og individuelle demokratiske rettigheder.

3. Mellemstatsligt, konventionsbaseret samarbejde

Den nuværende centralistiske EU-konstruktion, der er stærkt på vej til at blive en ny supermagt, blokerer for gennemførelsen af såvel Enhedslistens socialistiske som demokratiske målsætninger. Den vanskeliggør også de folkelige bevægelers mulighed for at få indflydelse på de politiske beslutninger. Enhedslisten foreslår derfor i stedet et mere fleksibelt og smidigt europæisk samarbejde, der kan tage hensyn til og respektere forskellighederne i Europa. Enhedslistens vision er ikke kun en vision for Danmark – det er en international vision. Denne samarbejdsmodel kunne kaldes Organisationen for Europæisk Samarbejde (OES), men dybest set er det jo ikke vigtigt, om OES hedder OES, EU eller noget tredje, men OES vil i dette debatoplæg blive brugt som betegnelsen for Enhedslistens alternativ til det nuværende EU – for dermed at tydeliggøre dette alternativ.

OES skal bygge på mellemstatslige aftaler indgået mellem de forskellige europæiske lande på de områder, hvor de enkelte lande finder det nødvendigt. Dette gælder alle relevante politiske områder, for eksempel miljø, narkosmugling, flygtninge, landbrug, fiskeri og så videre. At en aftale er mellemstatslig betyder, at et medlemsland har vetoret – eller til enhver tid er sikret retten til at meddele, at man ikke er interesseret i at indgå en aftale, hvis en aftale ikke er tilfredsstillende for det pågældende land.

Men det mellemstatslige aspekt betyder også, de enkelte lande er i deres gode ret til at lave andre politiske organisationer, institutioner eller fora end de allerede eksisterende. For eksempel kunne det være, at vi i Norden kunne finde på at oprette et Nordisk Miljøråd, eller at EU-lande ved Middelhavet sammen med de nordafrikanske lande kunne finde på at lave et Middelhavsråd for Miljø. Enhedslistens vision bygger i det hele taget på, at der oprettes regionale samarbejdsfora til de konkrete problemer, der skal løses.

Enhedslisten mener ligeledes, at det mellemstatslige samarbejde i OES skal bygge på, at det altid vil være tilladt at gå foran med bedre regler inden for de forskellige områder, dvs. at man i de enkelte lande for eksempel kan indføre bedre miljø- og socialstandarder end de minimumsregler, der vil blive vedtaget i OES. Udenlandske producenter skal herefter være forpligtede til at overholde disse standarder, der er højere end de fælles mindsteregler. Det modsatte – at gå bagud – kan dog ikke være tilladt, fordi man dermed bryder en indgået international aftale, og i så fald må man træde ud af de relevante fora eller aftaler indgået i OES-regi.

OES' medlemslande må ligeledes under ingen omstændigheder overtræde de forpligtelser, der påhviler OES i FN. I forhold til reglerne i FN må OES dog selvfølgelig – ligesom indenfor OES – have retten til at gå foran.

3.2 OES: En fleksibel struktur for europæisk samarbejde

Strukturen under OES sikrer, at der kun bliver lavet regler på de områder, hvor de enkelte lande mener, det er relevant i forhold til de konkrete problemer, der skal løses – der selvfølgelig kan være nok så komplekse som for eksempel flygtningeproblemer eller fattigdomsbekæmpelse, miljø eller økonomisk vækst.

Dette vil yderligere i modsætning til det nuværende EU betyde, at de enkelte landes befolkninger under OES vil have langt større mulighed for at påvirke udformningen af politikken under OES, fordi den politiske kamparena flyttes fra et overnationalt system (EU) til de enkelte stater. Hermed bliver det nemmere at undgå den situation, at en politisk og økonomisk elite gennemfører politikker hen over hovedet på folket i de enkelte lande, som vi ser det i dag i EU.

Effektivitet nås under OES ikke ved at stemme andre ned. Effektiviteten opnås derimod ved at sikre, at de politiske beslutninger bliver taget på de rigtige niveauer tilpasset det lokale, nationale eller regionale niveau. Herved undgås stiv og rigid one-size-fits-all-lovgivning fra EU, hvor alle regler absolut skal gælde alle lande, selvom de nuværende EU-lande indbyrdes har mange forskelligheder. Samtidig er sandsynligheden større for, at der ikke fifles på de områder, hvor man i EU bare bliver stemt ned. I EU er der nemlig 117 måder, man kan omgå en beslutning, selv om man er blevet stemt ned – noget de enkelte landes embedsapparater er eksperter i. I OES er henstillinger det eneste, der kan besluttes med flertalsafgørelser.

At mellemstatsligt samarbejde både er muligt – og nødvendigt – illustreres ved, at EU i dag faktisk på en del områder vælger nogle gange ikke at skride til afstemning, fordi man ved, at en afgørelse, der for eksempel går imod vitale franske interesser, ikke vil blive accepteret af Frankrig – flertalsafgørelser eller ej. Dette har flere gange været tilfældet med Frankrig i forhold til EU's handelssamarbejde med andre stater og organisationer under den såkaldte artikel 133 (tidl. artikel 113). Selv når der således formelt er flertalsafgørelser, er der således reelt tale om mellemstatslige afgørelser.

Man kan også lade sig inspirere af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvor de 46 lande i Europarådet har tilsluttet sig denne konvention, og hvor der er en domstol, der kan afsige bindende domme. Enhedslisten er en særdeles stærk tilhænger af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Man kunne forestille sig lignende konventioner på andre områder, hvor de enkelte lande frivilligt tilslutter sig hele eller dele af konventioner inden for nogle af de områder, hvor der er allermest brug for internationale aftaler – for eksempel i forhold til miljø, selskabsskat og internationale regler om sociale rettigheder. Det er dog ikke nødvendigvis sådan, at der nødvendigvis skal være en domstol, der i sidste ende kan banke de enkelte lande på plads. Det må være op til en konkret vurdering ud fra det konkrete område, der samarbejdes på.

3.3 Mellemstatslige sanktioner

Hvis et land ikke overholder de indgåede aftaler – og hvis der ikke på nogen måde kan findes en fornuftig forhandlingsløsning – er det andre landes legitime ret inden for et givent aftalekompleks under OES at iværksætte økonomiske/handelsmæssige eller politiske/diplomatiske sanktioner og afstraffelsesforanstaltninger.

Inden sådanne afstraffelsesforanstaltninger kommer på tale, bør der dog foregå forhandlinger inden for rammerne af de mæglingsinstanser OES stiller til rådighed, såfremt de uenige lande ikke kan blive enige uden inddragelse af OES' mæglingsinstans.

En kilde til konflikt kan for eksempel være, at et land har en selskabsbeskatning under det niveau, der er blevet aftalt i OES, og dette land er desuden ikke villig til at hæve dette selskabsbeskatningsniveau. I dette tilfælde står det andre lande i OES frit for at lægge told og afgifter på importerede varer fra dette skattely-land, der modsvarer den skat, som selskaber ikke betaler i dette land.

Et andet eksempel kan være, hvis et land i OES ikke overholder de arbejdstagerrettigheder, der er aftalt på det mellemstatslige grundlag (eller i FN). Så er de lande med højere arbejdstagerstandarder i deres fulde ret til at nægte virksomheder fra lande med dårlige arbejdstagerrettigheder at kunne sælge varer i de lande med højere arbejdstagerrettigheder. Eller man kunne lægge en afgift på disse varer, hvor pengene blev brugt til at forbedre arbejdsvilkår i den tredje verden.

Etableringen af OES forhindrer ikke, at de lande, der ønsker det, kan opbygge et EU på overnationalt plan og at disse lande herudover kan indgå i OES. Enhedslistens mål er dog en nedbrydelse af EU og vi ser en dansk udmeldelse af EU som et led i denne proces

4. Systembrydende reformkrav i EU

I den konkrete EU-virkelighed er nedenstående eksempler på systembrydende krav til EU, som er skridt på vejen i den rigtige retning.

Genindførelse af veto retten i vitale spørgsmål

Indførelse af reel miljøgaranti

Ingen imperialistisk udenrigspolitik og sikkerhedspolitik i EU. EU skal ikke være verdens politibetjent. I stedet for at opbygge en ny supermagt, der på linje med USA vil være med til at undergrave FN, skal hvert land genvinde sin udenrigspolitiske handlekraft. Alle hidtidige stormagter og supermagter har brugt deres militær til at varetage egne interesser. Global omfordeling fra rige til fattige er den bedste fredsskabende foranstaltning, der findes. Magtens deling og decentralisering er et vigtigt princip for Enhedslisten. Der er i sig selv intet negativt i flere territorialstater – fordi dette kan føre til en magtdeling på den internationale arena og svække magtens monopolisering på få hænder.

EU skal ikke beskæftige sig med forsvarspolitik. NATO er et levn fra den kolde krig og skal nedlægges. Forsvarspolitik skal foregå i FN og OSCE med vægt på det konfliktforebyggende arbejde.

Danmark og de andre nordiske lande bør træde ud af Schengenaf-talen. Vi siger nej til Fort Europa og ja til international solidaritet. Folk, der flygter fra sult og nød, skal være velkomne i Danmark.

Europol skal nedlægges. Vi skal ikke have et EU-FBI, der er en stat i staten, hvor medarbejderne har fuldstændig immunitet og arbejder i fuldstændig lukkethed.

Danmark skal tale med egen stemme i WTO og FN.

Ansøgerlande til EU skal have ret til permanente undtagelser – ikke kun overgangsordninger.

Nærhedsprincippet skal fortolkes af de enkelte stater – og ikke af EU-domstolen.

Alle tekster om snævrere integration, EU-rettens forrang og de såkaldte gummiparagraffer skal afskaffes.

Der skal indføres fuldstændig åbenhed i EU-systemet. EU's offentlighedslove skal give borgerne aktindsigt efter de regler, der gælder i de EU lande, der er længst fremme på dette område. Forhandlinger om love skal ske for åbne døre i Ministerrådet. Hemmelige erklæringer skal afskaffes, og de allerede eksisterende hemmelige erklæringer skal gøres tilgængelige for offentligheden. Afstemninger skal være offentlige, og alle stemmeafgivelser skal offentliggøres. Der skal nedsættes et uafhængigt agentur, der kan komme med vurderinger af f.eks. regler på miljøområdet som modvægt til lobbyisterne fra de trans- og multinationale selskaber. Det skal være offentligt tilgængeligt, hvilke bestyrelsesposter m.v. som embedsmænd og politikere i EU har ved siden af deres job. Ligeledes skal det være offentligt tilgængeligt, hvilke gaver og ydelser politikere og embedsmænd i EU modtager fra private firmaer.

Regler for flygtninge og indvandrere skal aftales på mellemstatsligt plan. Enhedslisten er ikke tilhængere af flertalsbesluttede tvangskvoter, hvor flygtninge vil blive dårligt behandlet, og hvor mange folk ikke vil betragte dem som legitime flygtninge, fordi de måske kun befinder sig i et land, fordi EU har tvunget landet til dette. Vejen til en human flygtninge- og indvandrerpolitik går ikke via tvang fra EU, men via politisk kamp og folkelig debat i de enkelte EU-lande.

EU's terrorpakke og arrestordre er et fundamentalt angreb på grundlæggende principper i en retsstat. I et forsøg på at bekæmpe terrorisme undergraves demokratiet og politisk aktive mistænkeliggøres og kriminaliseres. Det bedste værn mod terror er en langsigtet strategi om at skabe venner – og ikke fjender, som århundreders vestlig imperialisme og undertrykkelse har gjort. En generøs u-landspolitik er i denne sammenhæng en grundlæggende forudsætning.

Enhedslisten ønsker at hæve veterinære standarder, dyrebeskyttelsen og fødevarernes kvalitet. De veterinære grænser skal genindføres omgående.

EU skal ikke lave fælles lovgivning på arbejdsmarkedet. Den fri forhandlings-, konflikts- og aftaleret skal sikres.

Gennemførelse af disse krav vil betyde, at EU rulles tilbage med det langsigtede formål at styrke OES – samtidig med at forslag, som kan skabe sociale, demokratiske og miljømæssige fremskridt, vedtages.

Enhedslisten stemmer aldrig for forslag, der udvider unionens magt – heller ikke selvom disse skulle indebære forbedringer. I sådanne tilfælde vil Enhedslisten stille forslag, der er mindst lige så vidtgående, i det danske Folketing.